

Список використаних джерел:

1. Листування митрополита Іларіона (Огієнка). – К. : Києво-Могилянська академія, 2006. – 568 с.
2. Горбатюк Василь. Анатоль Юриняк: таємниця справжнього імені / Василь Горбатюк // Вітчизна. – 2006. – №7-8. – Режим доступу: http://vitchyzna.ukrlife.org/7_/8_06gorb.htm.
3. Нагнибіда Р. Голос із-за океану / Р. Нагнибіда // Подолянин. – 16 травня 2008 р. – № 20 (926). – С.8.
4. Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Юриняк_Анатолій.
5. Режим доступу: <http://www.kruty.org.ua/poezija/101--1960.html>.
6. Мацько Віталій. Науково-педагогічна діяльність Івана Огієнка: київська доба / Віталій Мацько // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: науковий збірник (серія історична та філологічна). – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – Вип. VIII.

The article represents an attempt to systematize and develop in a chronological order a few testimonies of the personal and by letter contacts of two Ukrainian workers-intellec-tuals – Ivan Oghienko and Yuriy Koshelnyak – mostly in terms of the writing, publishing and journalism.

Key words and word-combinations: writer, literary critic, journalist. historical and philological faculty, higher educational institution, nationalism.

Отримано: 20.12.2011 р.

УДК 001(477)(092):22:811.161.1'255.4

Л. М. Марчук

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

**СУЧАСНИКИ ПРО СТИЛЬ ПЕРЕКЛАДУ БІБЛІЇ ІВАНОМ ОГІЄНКОМ
(за матеріалами часопису «Віра й культура», Вінніпег)**

У статті досліджено відгуки на переклад Святого Письма, здійснюваного Іваном Огієнком упродовж більш ніж 40 років, а саме на переклад українською мовою Біблії та значення цього перекладу для України й діаспори.

Ключові слова: каданси, епохальний, Святе Письмо, Біблія, українська духовність.

Джерелом нашого дослідження став часопис «Віра й культура» – орган Українського наукового богословського товариства (Оттава (Канада), редактор Іван Огієнко (митрополит Іларіон)), а саме відгуки дописувачів, надруковані в ньому в кінці 50-х – початку 60-х років XIX ст. Матеріали зберігаються в Центрі огієнкознавства Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, керівником якого є знаний вчений, дослідник спадщини Івана Огієнка, голова Ради Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка, лауреат Всеукраїнської премії імені Івана Огієнка, професор Євгенія Сохацька.

Поважні здобутки в перекладах Біблії українською літературною мовою досягнуті в XIX столітті. Незважаючи на тяжкі заборони, накладені на українську мову різними режимами, в XIX столітті були зроблені сім перекладів Біблії українською мовою: Маркіяном Шашкевичем, Пилипом Морачевським,

Антоном Кобилянським, Пантелеймоном Кулішем, Іваном Пулюєм, Іваном Нечуєм-Левицьким, Олександром Бачинським.

Український письменник Пантелеймон Куліш, сам православний, разом з українським ученим Іваном Пулюєм, греко-католиком, спільними силами перекладають майже весь кодекс Біблії. Заслугою цього перекладу стало те, що він є першим повним перекладом з єврейських та грецьких текстів українською новітньою мовою. Частинами цей переклад друкувався у Львові й у Відні. Дослідник творчості І. Огієнка М. Тимошик пише: «У жорстоких умовах цензури ця книга могла поширюватися лише в Галичині» [1, с. 87]. Під час пожежі згорів рукопис перекладу Старого Заповіту. Але П. Куліш вдруге взявся за цю працю. Він не встиг закінчити її до своєї смерті, але це зробив І. Пулюй (переклав: книги Рут, 1-ше і 2-ге Паралипоменон, Ездри, Неємії, Естери і Даниїла) і письменник І. Нечуй-Левицький (переклав Псалтир).

І Пантелеймон Куліш, й Іван Нечуй-Левицький, і тим більше галичанин Іван Пулюй у своїй праці дотримувалися різних правописних норм. Редагувати ж рукопис випало саме Іванові Пулюю, який мимоволі привніс до тексту ще більше так званих галицизмів. Таким чином, на початку ХХ ст. перед українським суспільством складалися об'єктивні передумови необхідності другого повного перекладу Святого Письма українською мовою. Волею історичних обставин складеться так, що така велична, відповідальна й надзвичайно тяжка місія випаде на долю видатного діяча українського відродження ХХ століття Івана Огієнка – митрополита Іларіона. Іван Огієнко зазначав: «А коли появилася року 1905-го повна Біблія в перекладі Пантелеймона Куліша, вона мене відразу не задовольнила, – на ній аж надто чулася тяжка рука Пулюя, що такі видав її – без волі головного перекладача – старим галицьким правописом. І взагалі цей переклад виявився надто спізнено, а мова його вже для свого часу була застаріла» [ВК. – Ч. 10-11 (106-107), 1962: 4].

Ось чому, приступаючи до цієї надзвичайно складної роботи, Огієнко поставив перед собою два найголовніші завдання: по-перше, найточніше передати зміст оригіналу, дбаючи передусім про змістову точність багатозначних слів, і, по-друге, забезпечити переклад милозвучною, сучасною літературною мовою. Робота поживалася після того, як Британське і Закордонне Біблійне товариство уклало з перекладачем угоду (1 квітня 1936) про видання книги. Вперше в 1921 році, перебуваючи в Тарнові з урядом УНР, Іван Огієнко звернувся до «Бритійського й Закордонного Біблійного Товариства»¹ з пропозицією перекласти Біблію на нову українську літературну мову. Проте отримав відповідь, що зараз на Сході революція, але воно буде пам'ятати про бажання вченого.

Микола Тимошик пише, що сучасники називали Івана Огієнка людиною енциклопедичних знань, титанічної праці й обов'язків [1, с. 8]. Огієнко чесно служив українській справі, розвивав рідну мову та культуру, створював та видавав для різних верств населення україномовні підручники, посібники, научний матеріал. Варто згадати «Наглядну таблицю милозвучності української мови», видану в Жовкві 1923р. у друкарні отців Василян.

Спочатку І. Огієнко працював над перекладом Літургії Св. Івана Золотоустого, вивчав методологію перекладу і Богослужбових Книг; і Книг Св. Писання. У Додатку «Методи перекладу Богослужбових Книг» і «Пояснення до перекладу св. Літургії Івана Злотоустого» дано витлумачення 821 слова грецького походження.

Можна побудувати таку хронологію перекладів та матеріалів до перекладів у 20-х роках: 1923 р. – новий переклад «Свята Відправа Вечірня й

¹ Правопис Івана Огієнка.

Рання» (288 с.); 1927 р. «Методологія перекладу Св. Письма та Богослужбових Книг на українську мову»; 1926-1928 рр. – двотомна монографія про життя Св. Братів Костянтина та Методія.

Перший, незначний наклад перекладених Огієнком чотирьох Євангелій (від Матвія, Марка, Луки, Іоанна) побачив світ 1937 року у Львові (Євангелії друкувалися в друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка, по 5000 примірників кожна), а 1939 року – додрукований у Варшаві. До цього видання було додано ще й «Псалтир» (25000 примірників). Переклад усієї Біблії завершено 11 липня 1940 року, однак через обставини військового стану запускати цю роботу до друкарні не вдалося. Крім того, І. Огієнку відмовили в подальшій оплаті його праці. Проте Українська Церковна Рада в Варшаві 11 серпня відправила службу (о. Архімандрит Паладій) «...з приводу позитивного закінчення Професором Доктором Іваном Огієнком перекладу Св. Письма (Старого й Нового Завіту) на протязі 7-літньої пильної праці од року 1933-го до 1940-го» [ВК. – Ч.10-11 (106-107), 1962: 8]. Натомість через два роки друга частина Біблії – «Новий Заповіт. Псалтир» була додрукована ще раз. Цього разу у Фінляндії, заходами Стокгольмського товариства поширення Євангелія в Росії. В основу свого перекладу Іван Огієнко поклав гебрейський, а не грецький текст.

Пристаючи до цієї надзвичайно складної роботи, Огієнко навіть не сподівався, наскільки більше труднощів і невдач, болів і розчарувань випаде йому в порівнянні з тими, які пережив свого часу його попередник. Від початку перекладу богослужбових книг у Кам'янець-Подільському до одержання сигнального примірника перекладеної ним повної Біблії у Вінніпезі пройшло 42 роки [2, с. 89].

Перше, про що згадує Іван Огієнко у статті «Новий переклад Біблії. Історичний нарис» [ВК. – Ч.10-11 (106-107), 1962: 4-12], це те, як у 1939 році німці в Варшаві забрали багато з перекладу «Нового Завіту» і спалили, головний екземпляр залишався в автора, але при евакуації з Варшави згинули усі джерела до перекладу Біблії, проте оригінал й усі копії зберегла друкарка, найнята в 1943 році п. Софія Сім'янцева, яка привезла їх до Словачки в Штребське Плесо. Увесь час блукань Митрополит Іларіон працював над своїм перекладом, доопрацював мову. За словами автора: «Літературна українська мова сильно й швидко зростала, і треба було закінчений переклад 1940-го року знову переглянути, треба було передумати і сам зміст перекладу» [ВК. – Ч.10-11 (106-107), 1962: 10]. У часописі «Віра й Культура» нагряпаємо на статтю про Біблію, у якій автор твердить про значення перекладу Біблії власне літературною мовою, саме: «Біблія – найперше джерело для вивчення своєї літературної мови» (Митр. Іларіон) [ВК 1958, 1, 6], а у ч.1 за 1959 рік відгук на цю статтю, де сказано, що «...Біблія в перекладі Проф. Івана Огієнко є найновіше, найдосконаліше і найкраще видання цієї Святої Книги українською живою мовою» (Інж. А. Нестеренко) [ВК. – 1959, 1, 7].

У 1955 році 14 березня Ревізійна Комісія Біблійного товариства прийняла рішення готувати до друку Огієнків переклад Біблії. Проте цю роботу було закінчено аж через сім років, і лише 1962 року в Лондоні побачив світ солідний том – на 1529 сторінок – з відтисненим позолотою українським заголовком – Біблія. Саме на цьому засіданні пастор Л. Жабко-Потапович підняв питання, щоб у Новому Завіті писати «христити», а не «хрестити», як уживав І. Огієнко. Голова комісії В. Кузів з цим не погодився. Митрополит Іларіон також твердив, що це ненауково і не по-богословському, це буде «викривлення змісту». Постановили писати «хрестити», проте Голова комісії Василь Кузів помер 24 липня 1958 року і проти волі перекладача, порушуючи підписаний контракт, у друці Біблії з'явилося «христити».

На засіданні Товариства 5 грудня 1955-го року Д-ра Митрополита Іларіона обрано почесним членом Товариства. У супроводчому до Грамоти листі було таке: «Бритійське й Закордонне Біблійне Товариство в Лондоні, 3-го січня 1956-го року.

Митрополиту Д-ру Іларіону, 101 Катідрал Евню, Вінніпег, Манітоба, Канада.

Дорогий Д-ре Іларіоне! Генеральний Комітет Біблійного Товариства на своєму засіданні 7-го листопада минулого року вибрав Вас Почесним Доживотним Членом Товариства. Роблячи це, Комітет мав на думці те зацікавлення, яке Ви виказали до праці Товариства, та те велике діло, якого Ви доконали в зв'язку з українським перекладом Біблії. Позвольте мені сказати, що ми дуже оцінюємо факт, що маємо Ваше ім'я на листі наших Почесних Доживотних Членів.

Залишаюся відданий Вам Норман Дж. Кокбурн, Генеральний Секретар» [ВК. – Ч.10-11 (106-107), 1962: 12].

Після публікації Перекладу Біблії митрополит Іларіон у ч.10-11 (серпень-вересень, 1962 рік) «Віри й культури» друкує власну поему «Святая Біблія відвічна», присвячену завершенню перекладу Святого Письма. У примітці вказує: «12. VI. 1962, – день одержання першого друкованого примірника української Біблії мого перекладу».

Я все життя орав та сів
І обробляв Господню Ниву,
І дух Святий на поміч вів
І думку 'яру, й думку сиву!...
Перекладав я Слово Боже,
Святу Біблію відвічну
На слово наше, рідне й гоже,
Сильне, як меч той обосічний...
І скінчена свята робота,
По довгій праці – все готове:
Завіту божого чеснота,
І Слово зоряне Христове!

Багато скарбів в Божім світі,
Найперший – Біблія Свята:
Найкраща рожа в райськім квітті,
В потребі рада золота!...
Людіні Книжка над книжками,
Правдиве Щастя над усе, –
Огнем палає в тьмі без тами
Й Спасіння світові несе!...
Нема науки понад неї,
І правди більшої нема, –
Основа в ній душі всієї,
Підваїна твого ума!...

У світі грішному Лямпада
Сіє Сонечком на нас, –
Це Біблія, Свята принада,
Щоб Голос Божий не погас...
І Біблія – це вся природа,
Природа ж – Біблія малá:

У них обох ясна свобода,
Що душу чистою спасла...
У Біблії – Слова Господні,
Як по Закону в світі жить,
Вони як Дзвони Великодні,
До Правди кличуть кожну мить!

Ой у полі у долині
Джерельце гуркоче, –
Щастя спрагненій людині,
Як пити захоче...
Вічна Біблія й понині
Джерельцем рокоче, –
Це підвалина Святині,
Слово це Пророче!...
У Цілю щому Потоці
Божая Водиця, –
Тільки й маємо на оці:
Чистої напійться!...

Позасвічую тихі Лямпадки
І творю Тайнодію Священну,
І в душі моїй жодної гадки
Про життєву журбу ту буденну...
Убираю я Біблію Божу
В мову рідну могого народу, –
Поливаю її, райську рожу,
І складаю надзоряну Оду...
Читаймо Біблію щоденно,
Вона нас розуму навчає, –
Вона відкриє всю Вселенну,
Й знання життя подасть безкрає!...
Читаймо Біблію бездону,
Вона – як та роса на квіти:
Дорогу вказує Закону
До Щастя Вічного летіти!...
Як той орел могучекрилий
Ширя'є легко в Небеса,
Так з Нею вкупі, брате милий,
Твій розум геній та краса!...
Бо Біблія – Свята Наснага
Твоєму розуму навіки, –
Із неї родиться відвага,
Й свободі духа вірні ліки!...

Даю народу все, що маю:
Всю душу, розум і все серце, –
Святу Біблію безкраю,
Бездонне море і озерце!...

Святая Книга для наро́ду,
Усім на щастя й на Спасінні, –
Щоб нам принесла Вічну Згоду
У це й наступне покоління!...
Я довгі дні і довгі ночі
Святую Книгу пив нектаром, –
Й найглибші Словеса Пророчи
Ясні ставали Божим Даром!
Я все життя орав та сів,
І обробляв Господню Ниву,
І дух Святий на поміч вів
І думку я́ру, й думку сиву!...

Іван Огієнко зазначав такі причини звернення до виснажливої праці перекладача, а саме: робота над монографією про життя й працю Архимандрита Іоанікія Галятовського, українського письменника XVII ст., який у своїх творах часто подавав власний переклад Святого Писання літературною мовою свого часу; знайомство зі стародавніми перекладами Святого Писання, серед яких Іван Огієнко зазначає: «Це були Євангелії: Переспоничька 1556-1561 рр., Житомирська 1571 р., Тяпинського 1570-1580 рр., Негалевського 1581 р., Літківська 1595 р. й ін.» [ВК. – Ч. 10-11: 4]; робота з «Учительними» рукописними та друкованими Євангеліями», внаслідок якої була написана одна з найбільших монографій І. Огієнка – праця про Крехівський Апостол 1560-х років (Варшава, 1930 р.); зауваги до перекладу Біблії Пантелеймоном Кулішем. З подякою згадує І. Огієнко своїх викладачів богословських наук професорів о. протоєрея Павла Світлова, Степана Тимофійовича Голубіва, класичних мов, грецької та латинської – Ю. Кулаковського, санскриту – Кнауера, наука яких давала потрібні знання для власного перекладу «...цілої Біблії на зразкову українську мову» [ВК. – Ч.10-11 (106-107), 1962: 4].

В окремих заувагах у 1958 році митрополит Іларіон коментує ритмічність Біблійної мови та особливості кантиляції у різних народів та в різних перекладах. Сам він завжди пам'ятав про ритмічність і намагався усе це перенести в українську мову. Звертав він увагу на каданси, запитував і відповідав: «Як ці каданси перенести в український переклад? Я їх віддаю мірною мовою, мовою милозвучною, мовою плавно текучою. При мірній мові каданси стають у нас справді мовними спадами, показуючи закінчення віршу» та наводив приклади: «Не беріть ані торби в дорогу, ані двох одеж, ні сандаль, ані палиці, – бо вартий робітник своєї поживи!» Матвія 10.10; або: Коли злива настала, ріка кинулася на той дім, та однак не змогла захитати його, – бо збудований добре він був!» Луки 6, 48» [ВК. – Ч.7 (67), 1959: 7]. Автор часто в текстах виділяв каданси рисою.

Сучасники з подякою зустріли завершення праці. Проте їхні відгуки поділяються на три жанри: вітальний, подячний та аналіз перекладів у порівнянні з іншими перекладами. Напр., Архієпископ Сильвестр (професор С. Гаєвський) в ч.12 часопису за 1963 рік видрукував статтю «Науковий переклад Біблії (Переклад Митрополита Іларіона)» [ВК. – Ч. 12 (120), 1963: 13-15]. Текст перекладу, починаючи з титульної сторінки, порівнюється з текстом перекладу П. А. Куліша. Автор для порівняння узяв 5-ту Книгу Мойсееву – «Повторення Закону», якою І. Франко користувався при написанні своєї поеми «Мойсей».

Автор статті порівнює розділ 10-й, який у перекладі П.Куліша звучить так: «Того самого часу промовив до мене Господь: Витещи собі дві кам'яні таблиці, такі як перші, і вийди на гору до мене, та зроби собі скриню із дерева», у М. Іларіона: «Того часу сказав був до мене Господь: «Витещи собі дві камінні таблиці, як пер-

ші, та й вийди до Мене на гору, і зроби собі дерев'яного ковчега». Різниця в текстах, як зазначає Архієпископ Сильвестр, і в уживанні граматичного часу (застосування давноминулого часу (плюсквамперфект) «сказав був», а не «промовив»); і в ясності та конкретності термінології, і пошані до Бога (і в займеннику).

До 32 розділу подано: «Предсмертну Мойсееву пісню», і цю пісню І. Огієнко перекладає ритмічно, з величаннями Мойсея. *Мойсей закликає Ісуса (31 – Настановлення Ісуса) п.3 – Ісус перейде перед тобою, як говорив Господь.*

У Кулішовому перекладі: *Йозей же перейде через його перед тобою, як і заповідав Господь.* У Кулішовому перекладі є примітки, щодо імені Йозей. Проте в перекладі Огієнка натрапляємо лише на ім'я Ісус.

Арх. Сильвестр посилається на визначення автора «Нового Укр. Письменства» М. Зерова, випуск 1-й, Мюнхен, 1960 р., с. 282: «Куліш – уже історія. Його «художливе» слово звучить важко, негарно, архаїчно, а його метода поводження з первотвором не відповідає і в найменшій мірі нинішнім вимогам». Зазначає, що «... в наслідок обробки його (перекладу) чистою українською літературною мовою з додатком глибоко наукових приміток та довідника в середині тексту, – цей переклад набуває виключного значення для всіх частин нашої Батьківщини на еміграції та в межах Московщини. Приносимо урочисту подяку Господеві за Його великі милості до Блажейнішого Митрополита Іларіона, так досконало утворившого науковий переклад Біблії» [ВК. – Ч.12 (120), 1963: 15].

У статті «Епохальна наукова праця. Біблія в перекладі Митрополита Іларіона» Д-р М. І. Мандрика витлумачує термін «епохальний» щодо перекладу Святого Письма Митрополитом Іларіоном. Книги Пророків і багато інших місць в Біблії перекладені білим віршем. Автор порівнює переклад Куліша: *«Господь зійшов від Синая і явився із Сеїра; засіяв із Паран гори і прийшов із тьмами святих. З Його правиці палав вогонь закону про їх»*, з перекладом Митр. Іларіона:

*«Господь від Синаю прибув,
І зійшов від Сеїру до них,
Появився у світлі з Парану гори,
І прийшов із Меріви Кадешу.
По правиці Його – огонь
Закону для них»*

(Пояснення: «із Меріви Кадешу – із тьмами Святих»).

Або з книги Пророка Ісаї 29:1:

У старому перекладі:

«Горе Аріїлу – Аріїлу, городові, що в ньому жив Давид! Додайте рік до року, тимчасом нехай собі заколюють жертви»...

Переклад Митр. Іларіона:

*«Горе Аріїлу – Аріїлу,
Місту, де Давид у нім таборував!
Рік до року додайте,
Хай Свята закінчать свій круг!».*

Крім того, автор зазначає, що «Британське й Закордонне Біблійне товариство не подало імені Івана Огієнка на Титульному аркуші, а в листкові під заголовком «Нова українська Біблія» спочатку підкреслено особливу роль (ролю – в тексті) українських протестантів у виданні Біблії, а лише потім згадано, що видавництво запросило до перекладу д-ра І. Огієнка. Закінчує статтю автор так: *“Вважаємо, що кожна українська сім'я, як і окремі українські свідо-*

мі особи, збагатить свою бібліотеку, а себе самих культурно, набуттям нової Біблії, опрацьованої на століття наперед Митрополитом” Іларіоном (передрук з «Українського голосу», 1963р., 29.V.) [ВК. — Ч. 8 (116), 1963: 6].

О. Іван Стугус видрукував статтю «Новий переклад Біблії – основа нашого духовно-морального та культурного життя» [ВК. — Ч.6 (114, 1963: 6-8)], де описує значення читання Святого Письма для опанування рідної мови: «Для вивчення своєї літературної мови і для збереження всієї багатой культурної спадщини ми маємо багато джерел, як: Церква, школа, театр, читання творів добрих письменників і радіо. Але поза цим є ще одне джерело не тільки всенаціональне, але й всевітнє: Біблія чи Св. Письмо» [ВК. — Ч.6 (114, 1963: 6)]. В основу статті покладена доповідь, виголошена на Святі Книжки в Соборі Св. Покрови у Вінніпегу, Ман. 8-го листопада, 1962 року. А складена доповідь була на основі статей в «Вірі й культурі».

У рубриці «Наші Читачі про «Віру й культуру» та її видання» подибуємо подячні слова: «Коли я прочитав, що Ваш переклад Біблії вийшов з друку, я цілий день не міг знайти собі місця від... радости. Яка знаменна подія! Успіхи церкви дуже великі. Др. С. Парамонів. Австралія» [ВК. — Ч.12 (120), 1963: 31]; «Принагідно бачив нове видання української Біблії в Вашому перекладі. Спішу висловити кілька скромних слів глибокого признання за колосальну працю і вірцеву роботу. Уважаю... що Ваша епохального значення для нашої культури та для української духовности. І слід би усвідомити це нашій громаді. Проф.. Сергій Пастухів, В. Бабилон, Н. Й.» [ВК. — Ч.8 (116), 1963: 28]. «...Цінить українська суспільність і попередній переклад – П. Куліша – Пулюя, але Ваш переклад зроблений наново, виспіваний чудесною, барвистою поетичною мовою, найближчий до її первнів тисячолітніх, найглибше промовляє до душі в розмові з Господом Богом... Дуже цінні і ті пояснення, що їх бракує в усіх Бібліях... Правдиво пише «Євангельський Ранок»: «...Віддаючи нову Біблію до вжитку майже сорока л'яти мільйонам українців, Британське і Закордонне Біблійне Товариство, водночас із вдячністю Господеві за його допомогу в цій Його святій праці, висловлює найщиріше признання Перекладачеві та всім Членам перекладавочої комісії». «...Цей переклад має в собі багато чару і дійсно чогось класичного» («Нова українська Біблія», «Євангельський Ранок». — Ч. 955-956, ст. 9-10, грудень 1962 р., Детройт, ЗДА).. Килимники і Реви. Торонто, Онт.”. Передає часосіви і вітання С. Сем'янцевої, друкарки І.Огієнка: «...Я горда ще й тим, що зберегла виправленого машинописа Біблії в часи наїзду німецького. Від 1940 р. аж до 1944-го цей машинопис усе був при мені. Не кидала я його й у найстрашніші години бомбардувань, – переїхали ми в Швейцарію, я віддала його в Ваші руки...» [ВК. — Ч. 7 (115), 1963: 22]. У часосіви за 1962 рік знаходимо: «...Перечитуючи місячника «Віра й Культура», я дуже втішився, що наш многотраждальний український народ вже має написану в своїй рідній матірній мові найбільшу Книгу світа – Біблію» [ВК. — Ч.1 (109), 1962: 24]. У часосіви є й допис нашого земляка Л.В. Бачинського: «Я уважно перечитав «Історичний нарис» про новий переклад Біблії, і подивляю, скільки Ваше Преосвященство затратили років праці й скільки мали перешкод, щоб довершити справді таке велике діло, що увійде в історію не лише церковного життя, а всієї літературної спадщини, яка появилася за останні майже 70 літ, після перекладу Біблії П.Кулішем в 1905 році. Я, як бувший асистент Українського Державного Університету в Кам'янці-Подільському, дуже гордий, що Ваше Високопреосвященство були моїм Ректором і є таким визначним науковцем» [ВК. — Ч.12 (108), 1962: 22].

Також за 1963 рік видрукувана Постанова Священного Собору Єпископів Української Греко-католицької Церкви в Канаді 29-го грудня 1959 року і 14 травня 1963р. про титул Митрополита, де зазначається, що Митрополит за-

служив титул Блаженніший найголовніше за «...переклад Св. Біблії на українську мову» [ВК. – Ч.8 (116), 1963: 23].

Відгуки сучасників на переклад Біблії співпали зі святкуванням 80-ї річниці з дня народження митрополита Іларіона, тому у ч.8 (116) «Віри й Культури» за 1963 рік та ч. 4 (112) за той же рік, одна з рубрик має назву «80-літній ювілей і переклад Біблії», де надруковані вітальні тексти, напр.: «В 1962 році Ваш ювілей 80-ти річчя з дня народження, ознаменовано двома великими подіями:

Появою з друку Біблії Вашого високоавторитетного перекладу з мов староєврейської й грецької на українську, що є великим вкладом в Історію Української Культури та Історію Святої Української Православної Церкви, а також усього християнства.

Урочисте освяченням пам'ятника Тарасові Шевченку в Вінніпегу...

Ми щасливі і раді всіма Вашими великими досьогочасними осягами, як Світлого Українського Ієрарха на протязі 22-ох років, як видатного науковця богословських і світських наук, на протязі 57-років, як видатного богослова й філолога і як колишнього будівничого Української Держави в 1918-му та дальших роках...

На многії літа, Владико!

Центрاليا Союзу Українців самостійників. З глибокою синівською любов'ю д-р Левко Г. Фарина – голова. Інж. К Теличко – генеральний секретар. 3-го січня 1963-го року» [ВК. – Ч. 4 (112), 1963: 26].

Крім того, у часописі були надруковані й інші праці про переклад різних Святих текстів, напр.: «Тринадцятий розділ і послання до коринтян у перекладі Лесі Українки» [ВК. – Ч.7 (67), 1959: 9-10].

Отже, правомірно можемо зазначити, що відгуки сучасників в часописі «Віра й Культура» підкреслили «епохальне» значення перекладу Біблії Іваном Огієнком. Цей переклад і сьогодні виконує, окрім релігійної, ще одну функцію «...забезпечення українському народові його невід'ємного права читати і пізнавати Святе Письмо своєю рідною мовою» [1, с. 24].

Список використаних джерел:

1. Митрополит Іларіон (Іван Огієнко). Життєписи великих українців / Митрополит Іларіон ; упор., авт. іст. біогр. нарису та приміт. М. С. Тимошик. – К. : Либідь, 1999. – 672 с.
2. Тимошик М. Голгофа Івана Огієнка. Українознавчі проблеми в державотворчій, науковій, редакторській та видавничій діяльності : [монографія] / М. Тимошик. – К. : Заповіт, 1997. – 231 с.
3. Віра й культура. – 1959. – Ч. 7 (69). – Вінніпег, Канада.
4. Віра й культура. – 1962. – Ч.1 (109), 2 (110), 10 (106-107), 12 (108). – Вінніпег, Канада.
5. Віра й культура. – 1963. – Ч. 3 (111), 4 (112), 6 (114), 7 (115), 8 (116), 12 (120). – Вінніпег, Канада.

In the article the comments on the translation of Bible translation, made by Ivan Ohiyenko during more than 40 years, especially on the Ukrainian language translation of the Bible and its importance for Ukraine and diaspora.

Key words: cadences, epochal, Bible, Ukrainian spirituality.

Отримано: 14.08.2012 р.